

ГРАФОАНАЛІТИЧНИЙ МЕТОД ВИЗНАЧЕННЯ РЕЖИМІВ РОБОТИ МАШИННИХ АГРЕГАТІВ В ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСАХ НА ОСНОВІ СУЧАСНИХ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ

Саржанов О.А.

к.т.н., доцент кафедри «Експлуатації техніки» Сумського НАУ

Таценко О.В.

ст. викладач кафедри «Експлуатації техніки» Сумського НАУ

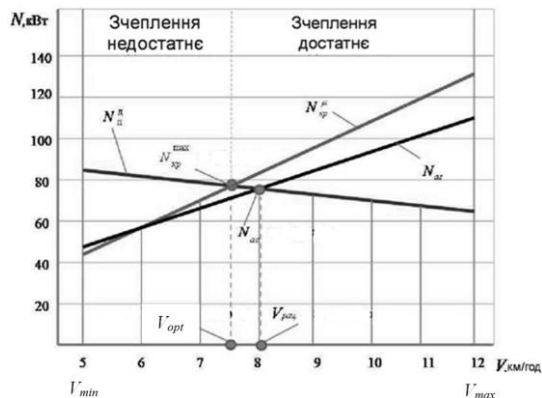
На сучасному етапі розвитку аграрного виробництва в сільськогосподарські підприємства надходить велика кількість нових тракторів, комбайнів, сільськогосподарських машин вітчизняного та імпортного виробництва. Ця техніка відрізняється високим ступенем надійності, наявністю автоматизованих систем управління та забезпечує економний режим роботи і високу якість виконуваного процесу. Можливості сучасних машинних агрегатів (МА) виконувати роботу в конкретних умовах експлуатації з максимальною продуктивністю і мінімальною витратою палива часто недовикористовуються через помилки в агрегуванні. Для усунення цих помилок слід виконувати моделювання складів агрегатів і розраховувати раціональні режими їх роботи.

При існуючих методиках вирішення завдань щодо комплектування МА необхідно мати тягові характеристики тракторів, а також ряд інших технічних даних. В даний час інформація, пропонована заводами-виробниками техніки і міститься в каталогах, проспектах, рекламних виданнях та інтернет-ресурсах, містить лише деякі відомості про технічну характеристику тракторів. Цієї інформації інколи недостатньо для інженерних розрахунків за існуючими методиками. Всі існуючі методи і методики мають різні підходи до визначення показників роботи машинного агрегату (МА).

Даний графоаналітичний спосіб передбачає при вирішенні задач такого типу спочатку розглянути тягові можливості енергетичного засобу (трактора) в установленому діапазоні швидкостей руху агрегату при заданих умовах роботи. Для реалізації даного способу проводять розрахунки по визначенню можливої для реалізації тягової (корисної) потужності в агрегаті та тягової потужності, яка обумовлюється зчіпними властивостями енергетичного засобу (трактора), з врахуванням втрат потужності на буксування, самопересування і подолання підйому (спуску). На основі проведених розрахунків отримаємо діапазон значень тягової потужності N_T (умова достатнього і умова недостатнього зчеплення), яка може бути реалізована для виконання механізованого технологічного процесу енергетичним засобом (трактором) в межах агротехнічно допустимого діапазону швидкості руху машинного агрегату (відповідно мінімальна і максимальна, км/год). Після цього переходимо до другого етапу обґрунтування. Після підбору або вибору робочої машини (машин) визначають потужність N_{ac} , необхідну для роботи агрегату в агротехнічно допустимому діапазоні швидкостей ($v_{min} \dots v_{max}$). Раціональною швидкістю руху вибраного агрегату $v_{рац}$ буде та швидкість, при якій

максимально використовуються потужностні властивості енергетичного засобу (трактора). Наступним етапом розраховують критерії раціональності використання машинних агрегатів при виконанні механізованих технологічних процесів у рослинництві.

Результати вище проведених розрахунків представляються в графічному вигляді (Рис. 1).

Рис. 1 Графоаналітичне визначення раціонального режиму роботи агрегату

В результаті проведених розрахунків і графічного відображення отриманих значень тягових показників отримуємо різні варіанти роботи конкретного машинного агрегату при виконанні технологічних процесів і операцій у визначених виробничих умовах.

Криві можливої для реалізації тягової (корисної) потужності в агрегаті та тягової потужності, яка обумовлюється зчіпними властивостями енергетичного засобу (трактора), з врахуванням втрат потужності на буксування, самопересування і подолання підйому (спуску) при перетені між собою обумовлюють поділ на зони достатнього і недостатнього зчеплення та значення оптимальної швидкості роботи енергетичного засобу в даних виробничих умовах. А перетин кривої, яка показує зміну потужності, необхідної для роботи агрегату в агротехнічно допустимому діапазоні швидкостей ($V_{min} \dots V_{max}$) з кривими можливої для реалізації тягової (корисної) потужності в агрегаті або тягової потужності, яка обумовлюється зчіпними властивостями енергетичного засобу (трактора), з врахуванням втрат потужності на буксування, самопересування і подолання підйому (спуску) дає нам значення раціональної швидкості руху $V_{рац}$ вибраного машинного агрегату.

Таким чином даний графоаналітичний спосіб дає можливість обґрунтувати режим роботи енергетичного засобу (трактора) з робочою (сільськогосподарською) машиною у визначених виробничих умовах при виконанні технологічних процесів і операцій у рослинництві.

Список використаних джерел.

1. Довідник з машиновикористання в землеробстві / Практикум із машиновикористання в рослинництві / [В. І. Пастухов, А. Г. Чигрин, П. А. Джолос та ін.]; за ред. В.І. Пастухова.– Харків: ООО «Веста», 2001. – 347 с.
2. Карабаницкий А. П. Комплектование энергосберегающих машинно-тракторных агрегатов: учеб. пособие / А. П. Карабаницкий, М. И. Чеботарев. - Краснодар: КубГАУ, 2012. – 97 с.